

Omgevingsvisie en toegankelijkheid

juli 2018

Voor lokale belangenbehartigers

Wat is een Omgevingsvisie?

Gemeenten gaan aan de slag met het maken van een Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een belangrijk instrument. Het is richtinggevend voor al het beleid over de natuurlijke en gebouwde omgeving en kan bijdragen aan een toegankelijke leefomgeving. Bepleit daarom in uw gemeente dat toegankelijkheid een plaats krijgt in de gemeentelijke Omgevingsvisie.

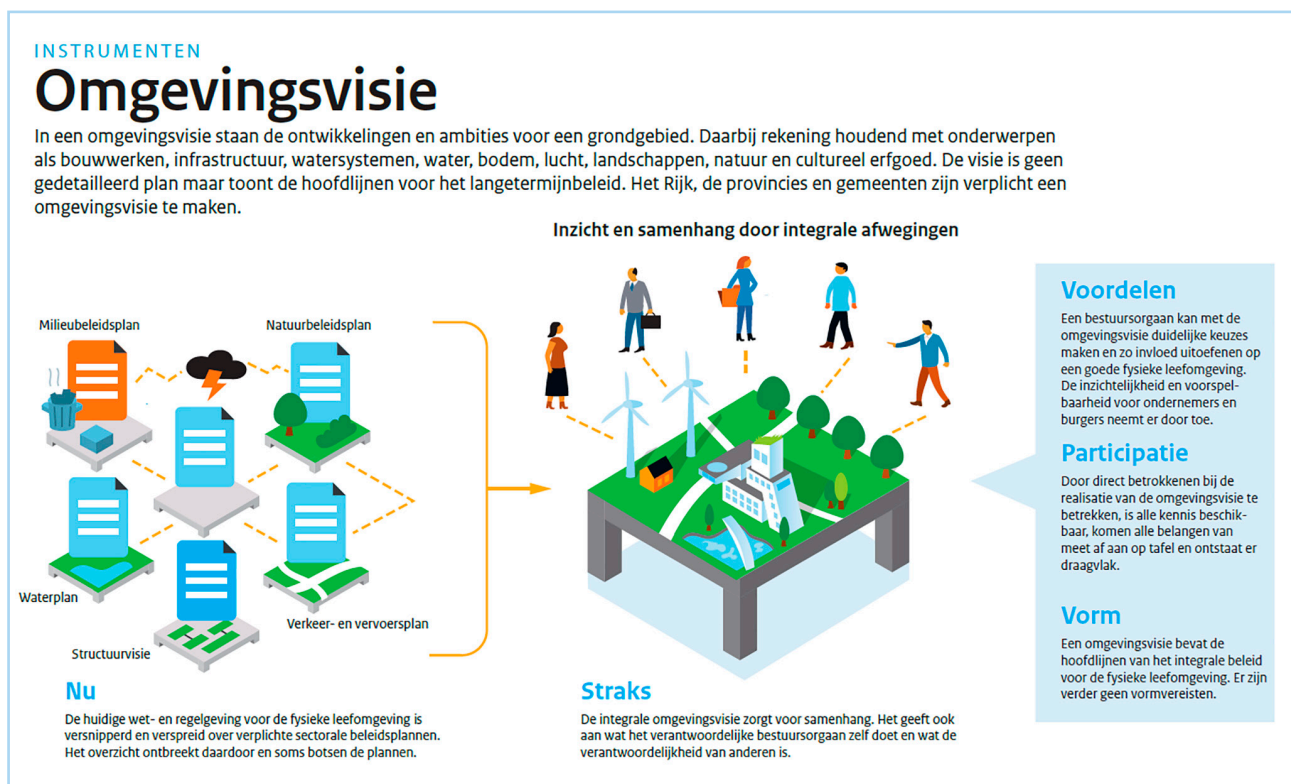
De omgevingsvisie is een instrument uit de Omgevingswet. Deze wet gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en zal naar verwachting in 2021 in werking treden. In de praktijk voeren gemeenten nu al onderdelen van de wet in. In de Omgevingswet staat dat de landelijke overheid een nationale omgevingsvisie maakt, provincies een provinciale omgevingsvisie en alle gemeenten een eigen gemeentelijke omgevingsvisie.

De omgevingsvisie van een gemeente is een integrale visie en gaat in ieder geval de structuurvisie (die de basis vormt voor bestemmingsplannen) vervangen. Op den duur kan ook de woonvisie onderdeel worden van de omgevingsvisie.

Fysieke leefomgeving

In de omgevingsvisie staat wat het gemeentelijke beleid is voor de 'fysieke leefomgeving'. Dat is de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren. Het gaat over de natuurlijke omgeving met onderdelen als lucht, water, bodem en natuur. En het gaat over door de mens gemaakte zaken, zoals pleinen, gebouwen en wegen. De Omgevingsvisie van de gemeente gaat dus over een breed scala aan onderwerpen en belangen.

In de Omgevingswet staat een opsomming van onderwerpen die in elk geval onder de fysieke leefomgeving vallen: bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed.

De omgevingsvisie bevat een beschrijving van de hoofdlijnen van de bestaande kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Dat gaat over bijvoorbeeld de bebouwing en het waterbeheer, maar kan ook gaan over hoe toegankelijk de openbare ruimte is. Verder beschrijft de omgevingsvisie de plannen voor de ontwikkeling én voor de bescherming van het grondgebied van de gemeente. Er staan ook op hoofdlijnen doelen in die de gemeente wil behalen.

Omgevingsplan

In de omgevingsvisie staat de visie van de gemeente op de fysieke leefomgeving. Daarnaast wordt er per gemeente één omgevingsplan vastgesteld. In het omgevingsplan staan regels die nodig zijn om de omgevingsvisie werkelijkheid laten worden. Burgers en bedrijven in de gemeente moeten zich aan deze regels houden. Het omgevingsplan gaat de bestemmingsplannen vervangen, die aangeven welke bestemming grondgebieden hebben en wat de bouwmogelijkheden zijn. In het omgevingsplan worden ook regels opgenomen over bijvoorbeeld milieu, natuur, monumenten en terrassen.

De Omgevingswet schrijft voor dat het omgevingsplan bij nieuwe ontwikkelingen rekening moet houden met het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor mensen met een beperking.

Besluit Kwaliteit Leefomgeving, Artikel 5.158

Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen met gevolgen voor de inrichting van de openbare buitenruimte, wordt in het omgevingsplan rekening gehouden met het bevorderen van de toegankelijkheid van die openbare buitenruimte voor personen met een functiebeperking.

Wat kunt u doen?

De omgevingsvisie heeft invloed op de kwaliteit van de leefomgeving van iedereen. Daarom is het belangrijk dat mensen met een beperking meepraten over de omgevingsvisie van de gemeente. De Omgevingsvisie moet helder maken wat de ambities en plannen zijn voor het verbeteren van toegankelijkheid. Belangenbehartigers kunnen belangrijke thema's inbrengen, zoals:

- voldoende geschikte woningen voor mensen met een beperking,
- het plannen van geschikte woningen zoveel mogelijk in de buurt van voorzieningen,
- het verbeteren van de toegankelijkheid van gebouwen,
- het toegankelijk inrichten van de openbare ruimte
- en veilige routes voor voetgangers.

Beïnvloeding van de omgevingsvisie kan op verschillende manieren en momenten.

Meedenken over de visie

In de Omgevingswet is participatie een belangrijke pijler. Het idee is dat het vooraf betrekken van alle partijen leidt tot een betere kwaliteit van beleid en plannen. Dit geldt ook voor de totstandkoming van de omgevingsvisie. Iedere gemeente zal bij de voorbereiding van de omgevingsvisie burgers en organisaties betrekken. Omdat er geen voorschriften zijn hoe de participatie geregeld wordt, kan de praktijk per gemeente verschillen. Voorbeelden zijn: stadsgesprekken, wijkraadplegingen, gebiedsconferenties en digitale inspraakmogelijkheden. U kunt de uitnodigingen van uw gemeente in de gaten houden.

De opstellers benaderen

Bij de gemeente kunt u informeren welke ambtenaar projectleider is voor de omgevingsvisie. Dat is vaak een ambtenaar van de afdeling ruimtelijke ordening. Deze ambtenaar kunt u benaderen voor een gesprek. Of u kunt schriftelijk uw punten aan deze ambtenaar overbrengen. U kunt natuurlijk ook de verantwoordelijke wethouder benaderen.

Een zienswijze indienen

Als de concept omgevingsvisie (ontwerpvisie) gereed is, dan wordt deze formeel ter inzage gelegd. Dit wordt gemeld in één of meerdere huis aan huis bladen of op een andere geschikte manier. U kunt dan een zienswijze indienen binnen een termijn van 6 weken. Dat kan schriftelijk of mondeling. De zienswijze moet door de gemeente betrokken worden bij de besluitvorming en de gemeente zal aangeven waarom aanpassingen wel of niet worden overgenomen in de omgevingsvisie.

Beïnvloeden via de gemeenteraad

Uiteindelijk stelt de gemeenteraad de omgevingsvisie van de gemeente vast. Ook de gemeenteraad kan nog wijzigingen aanbrengen. U kunt uw punten daarom ook bij gemeenteraadsleden onder de aandacht brengen.

Omgevingsvisie en lokale inclusie agenda

In het kader van het VN verdrag voor mensen met een beperking hebben de gemeenten de opdracht om een lokale inclusie agenda op te stellen. Dat is een integraal plan voor de lokale implementatie van het VN verdrag in het sociaal domein (Wmo, jeugdwet, participatiewet). Dit plan is erop gericht dat mensen met een beperking kunnen meedoen in de samenleving. Als uw gemeente aan de slag is met een lokale inclusie agenda, dan kunt u er op wijzen dat voor het meedoen ook een toegankelijke leefomgeving van belang is. En dat dit vastgelegd moet worden in de lokale omgevingsvisie.

Lees hier meer:

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet>
- <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/>
- <https://vng.nl/onderwerpenindex/ruimte-en-wonen/omgevingswet>

Het informatieblad 'Omgevingsvisie en toegankelijkheid' is een uitgave van Ieder(in), Patiëntenfederatie Nederland en MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid. Het informatieblad is een aanvulling op de handreiking 'Opkomen voor woonbelangen van mensen met een beperking'.

Het informatieblad is gemaakt voor lokale belangenbehartigers (zoals medewerkers van lokale platforms, leden van adviesraden, etc.) en is onderdeel van een reeks uitgaven 'Goed wonen voor iedereen'. Deze uitgaven zijn te vinden op www.goedwonenvooredereen.nl (ga naar Rapporten en brochures).